

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Finanční účetnictví II

**Studijní opora pro kurz Oceňování podniku
v rámci projektu Inovace profesního vzdělávání ve vazbě
na potřeby Jihočeského regionu**

Marta Hortová

**2013
České Budějovice**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Obsah

Průvodce studiem předmětu	3
Základní okruhy studia	3
Průběh studia, zakončení, komunikace	4
Kapitola 1: Význam oceňování aktiv a pasiv	5
Kapitola 2: Oceňování podle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb.	9
Kapitola 3: Základní principy oceňování	12
Kapitola 4: Druhy cen	16
Kapitola 5: Oceňování majetku stejného druhu	22
Kapitola 6: Oceňování finančních aktiv	27
Kapitola 7: Dlouhodobý nehmotný majetek – charakteristika, oceňování, odpisy	31
Kapitola 8: Dlouhodobý hmotný majetek – charakteristika, oceňování, odpisy	35
Kapitola 9: Dlouhodobý finanční majetek – charakteristika, oceňování	42
Kapitola 10: Zásoby – charakteristika, oceňování	48
Kapitola 11: Krátkodobý finanční majetek - charakteristika a oceňování	56
Kapitola 12: Pohledávky a závazky – charakteristika, oceňování	62
Kapitola 13: Komparace jednotlivých metod oceňování	66

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Průvodce studiem předmětu

Tato učební opora je určena posluchačům kurzu Oceňování podniku. Je koncipována jako studijní pomůcka k modulu Finanční účetnictví II. Navazuje a doplňuje učební text Oceňování podniku.

Cílem studijní opory je analýza metod pro oceňování majetku, které jsou definovány a vymezeny v účetních standardech, jejich komparace, posouzení kladů a záporů jednotlivých metod z hlediska subjektů, které účetní informace využívají. Předpokladem pro zvládnutí jednotlivých kapitol studijní opory je vlastní iniciativní přístup, rozšiřování znalostí, jejich vzájemné propojování a chápání vzájemných souvislostí.

Absolvováním předmětu **Finanční účetnictví II** posluchač

- pochopí podstatu a význam oceňování pro účetnictví,
- seznámí se se základními metodickými metodami pro oceňování,
- bude schopen identifikovat vliv oceňovacích metod na výsledek hospodaření,
- bude schopen posoudit dopad vybrané metody oceňování na rozvahu podniku.

Základní okruhy studia

1. Význam oceňování aktiv a pasiv
2. Oceňování podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví
3. Základní principy oceňování
4. Druhy cen v účetnictví
5. Oceňování majetku stejného druhu
6. Oceňování finančních aktiv
7. Dlouhodobý nehmotný majetek – charakteristika, oceňování, odpisy
8. Dlouhodobý hmotný majetek – charakteristika, oceňování, odpisy

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

9. Dlouhodobý finanční majetek – charakteristika, oceňování
10. Zásoby – charakteristika, oceňování
11. Krátkodobý finanční majetek – charakteristika, oceňování
12. Pohledávky a závazky – charakteristika, oceňování
13. Komparace jednotlivých metod oceňování.

Průběh studia, zakončení, komunikace

V průběhu studia účastník kurzu může jakékoli problémy, na které při studiu narazí, konzultovat s tutorem, který je mu k dispozici.

Další informace jsou uvedeny v Informačním systému VŠTE, kde je také uveden způsob komunikace mezi účastníkem kurzu a vyučujícím (tutorem). Kromě kontaktní výuky bude využívána zejména komunikace prostřednictvím Internetu. Každý vyučující i účastník má zavedenu svoji e-mailovou adresu a další formy komunikace jsou možné i přes Informační systém VŠTE.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 1: Význam oceňování aktiv a pasiv

Klíčové pojmy:

pořizovací cena, reprodukční cena, vlastní náklady, prodejní cena, nominální hodnota, reálná hodnota

Cíle kapitoly:

- pochopení významu oceňování v účetnictví,
- porozumění ocenění majetku a závazků,
- znalost právních norem upravujících oceňování majetku a závazků v účetnictví.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 2 hodiny

Výklad:

Způsoby oceňování

Jedním z úkolů účetnictví je poskytovat informace o finanční situaci podniku, o výsledku hospodaření, nákladech, výnosech, a to nejen vlastníkům podniku, ale také externím

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

uživatelům, kterými mohou být např. dodavatelé, státní orgány, banky, investoři atd. Finanční výkazy podniku musí splňovat zásadu věrného a poctivého zobrazení skutečnosti a vykazovat skutečný stav aktiv, pasiv a výsledku hospodaření. Z tohoto důvodu se hraje oceňování majetku důležitou roli a správné ocenění majetku a závazků je nezbytnou podmínkou pro sestavení účetní závěrky.

Ocenění v podstatě znamená stanovení hodnoty, kterou předmětný majetek nebo závazek má v daném období, a to v peněžních jednotkách.

Podniková aktiva a pasiva lze v účetnictví oceňovat několika způsoby:

- pořizovací cenou;
- reprodukční cenou;
- prodejní, cenou;
- nominální cenou;
- reálnou hodnotou.

Při oceňování na úrovni vlastních nákladů se používá kalkulace předběžná nebo konečná. Pořizovací cena by měla, ale nemusí, zahrnovat vedlejší náklady spojené s pořízením. Každá metoda může vést k různým hodnotám vykázaných v účetních výkazech, což je základní problém oceňování.

Týká se to:

- hodnoty aktiv a pasiv vykázaných v rozvaze,
- výše vlastního kapitálu,
- čistých aktiv tj. rozdílu mezi celkovými aktivy a závazky účetní jednotky uvedenými v rozvaze,
- nákladů uvedených ve výkazu zisku a ztráty, kterou ovlivní výše odpisů tj. i výši výsledku hospodaření,
- základu daně z příjmů a s tím související daně z příjmů,
- cash flow (peněžních toků), které vychází z účetních výkazů.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Účetní výkazy jsou zdrojem informací pro rozhodování a řízení majitelům firem, managementu a věřitelům. Slouží jako podklad pro finanční analýzu činnosti podniku, přičemž nejsledovanějším ukazatelem je výnosnost. (Fireš, B., 1997)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1, vydání Praha: Ekopress, 2010. 216 s. ISBN 978-80-8692-0.

Doporučené studijní zdroje:

VALOUCH, P. *Účetní a daňové odpisy 2012*. 1. vydání Praha: Grada Publishing, 2012. 144 s. ISBN 978- 80-247-4114-7.

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

REVENDA, Z. a kolektiv. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vydání Praha: Management Press, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7261-132-4.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? **Otázky a úkoly**

- 1) Co je úkolem účetnictví?
- 2) Jakými způsoby se mohou oceňovat podniková aktiva a pasiva?
- 3) Čeho se ocenění týká?
- 4) Co je největším problémem oceňování?

? **Úkoly k zamyšlení a diskuzi**

- 1) Zamyslete se nad tím, jaké důsledky pro podnik může mít podcenění oceňování majetku a závazků v účetnictví?

Key **Klíč k řešení otázek:**

- 1) *Viz výklad.*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) *Viz výklad.*
- 4) *Viz výklad*

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 2: Oceňování podle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb.

Klíčové pojmy:

zákon o účetnictví, Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

Cíle kapitoly:

- pochopení principu ocenění majetku a závazků,
- porozumění významu regulace ocenění majetku a závazků,
- znalost právních předpisů pro ocenění majetku a závazků.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 2 hodiny

Výklad:

Způsoby oceňování aktiv a pasiv podle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb.

Pro účely oceňování aktiv a pasiv v účetnictví se podle české legislativy používá několik typů cen. Vybraný způsob ocenění aktiv a pasiv má dopad jednak do výsledku hospodaření,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

jednak ovlivňuje výši vykazovaných aktiv a pasiv v rozvaze. Účetní jednotky se proto musí při oceňování řídit určitými předem stanovenými pravidly.

Pokud by účetní jednotka sama rozhodovala o způsobu oceňování, hrozilo by nebezpečí záměrného snižování výše výsledku hospodaření a v důsledku toho k výpočtu nízké daňové povinnosti.

V České republice oceňování aktiv a pasiv upravují tyto předpisy:

- zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.,
- prováděcí vyhláška č. 500/2002 Sb.,
- české účetní standardy pro podnikatele,
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku,
- opatření ministerstva financí č. 63/2001, které stanovuje postupy účtování pro podnikatele,
- obchodní zákoník, zákon o dani z přidané hodnoty.

„Kdybychom měli studovat všechny zákony, neměli bychom skoro žádný čas je překračovat.“
Johann Wolfgang von Goethe

Některé účetní jednotky musí při své podnikatelské činnosti vycházet z Mezinárodních standardů účetního výkaznictví, tzv. IFRS. Jedná se o podnikatelské subjekty, které emitují cenné papíry obchodované na burze v rámci Evropské unie. Tyto standardy upravují způsob sestavování účetní závěrky a mezi hlavní přednosti této metody lze uvést například jednodušší přístup na zahraniční kapitálové trhy, celosvětovou srovnatelnost dat nebo větší srozumitelnost díky „společnému účetnímu jazyku“. (Strouhal, 2010)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

SVAČINA, Pavel. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1, vydání Praha: Ekopress, 2010. 216 s.
ISBN 978-80-8692-0.

Doporučené studijní zdroje:

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

? Otázky a úkoly

- 1) Jaký dopad může mít zvolený způsob ocenění aktiv a pasiv v účetnictví?
- 2) Uveďte, kterými předpisy je upraveno ocenění aktiv a pasiv v účetnictví?
- 3) Proč některé účetní jednotky vychází při sestavování účetní závěrky z IFRS?

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Zamyslete se nad tím, jaký by byl důsledek, pokud by oceňování nebylo jednotně upraveno zákonem?

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) Viz výklad.
- 2) Viz výklad.
- 3) Viz výklad.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 3: Základní principy oceňování

Klíčové pojmy:

princip historické ceny, imparitní princip, princip konzervativnosti, realizační princip, zásada opatrnosti

Cíle kapitoly:

- pochopení principů oceňování,
- porozumění zásadě opatrnosti při oceňování majetku a závazků,
- znalost použití principů oceňování.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Výklad:

Principy oceňování

Principy oceňování v účetnictví zahrnují:

- princip historické ceny, který naplňuje základní cíl účetnictví, tj. poskytovat věrný a pravdivý obraz o hospodaření účetní jednotky; při nákupu má podobu pořizovací ceny, při výrobě jde o náklady vlastní výroby;
- princip konzervativnosti – předpokládá neměnné účetní metody,
- realizační princip - účetní jednotky uplatňují při prodeji majetku, pokud existují rozdíly mezi historickou a tržní cenou,
- imparitní princip, který připouští vykazování nerealizovaných ztrát, přičemž vykazování nerealizovaných zisků není dovoleno,
- při sestavování účetní závěrky se účetní jednotky dodržují princip věrného a poctivého zobrazení skutečnosti za účelem zachycení přesného obrazu hospodaření,
- zásada opatrnosti, která zakazuje nadhodnocování výnosů a aktiv a podhodnocování nákladů a závazků.

Zásadu opatrnosti lze definovat jako odhad okolností, který zabrání přenosu nejistot do budoucna. Tyto nejistoty by mohly zapříčinit ohrožení finanční situace firmy a jejího výsledku hospodaření. Proto je nutné:

- vykazovat v účetnictví pouze zisky dosažené k datu uzavření účtů,
- počítat s možným rizikem a ztrátami, které mohou vzniknout během účetního období, i když ještě nejsou známy,
- brát v úvahu snížení hodnoty (odpisy a rezervy na odpisy), ať už je výsledkem hospodaření zisk nebo ztráta,
- v souvislosti s dodržováním zásady opatrnosti nevytvářet skryté rezervy. (Sedláček, J. a kol., 2005)

K oceňování aktiv a pasiv dochází:

- k okamžiku uskutečnění účetního případu, zpravidla při pořizování aktiv a pasiv,
- k okamžiku sestavování účetních výkazů, tedy ke dni účetní závěrky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Z principu historické ceny se vychází v okamžiku uskutečnění účetního případu, neboť aktiva pořizovaná nákupem jsou zachycena v účetnictví v pořizovací ceně, která je tvořena z ceny pořízení a vedlejších nákladů, které s pořízením souvisí. (Sedláček, J. a kol, 2005)

Při sestavování účetních výkazů je třeba respektovat princip věrného a poctivého zobrazení skutečností a dále princip realizační, imparitní a opatrnostní.

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

SEDLÁČEK, J. a kolektiv: *Základy finančního účetnictví*. Ekopress, 2005, ISBN 80-86119-95-5.

Doporučené studijní zdroje:

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

- 1) Stanovení pořizovací ceny nakupovaného majetku vychází z principu:
 - a) konzervativnosti
 - b) imparitního
 - c) opatrnosti
 - d) historické ceny

- 2) Podle imparitního principu lze vykazovat nerealizované zisky, ale vykazování nerealizovaných ztrát není přípustné:
ANO - NE

- 3) Co se rozumí opatrností při ocenění majetku a závazků?

? Úkoly k zamyšlení a diskusi

- 1) Zamyslete se nad tím, jaké jsou nevýhody ocenění historickou cenou.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *d*
- 2) *ne*
- 3) *Viz výklad*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 4: Druhy cen

Klíčové pojmy:

pořizovací cena, reprodukční pořizovací cena, vlastní náklady, opravné položky,
oprávky, rezervy

Cíle kapitoly:

- pochopení podstaty základních druhů cen,
- porozumění použití oceňování jednotlivými druhy cen,
- znalost opravných položek a jejich využití při oceňování majetku.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Druhy cen

Podle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. lze oceňovat aktiva a pasiva těmito druhy cen:

- pořizovací cenou – tedy cenou, za kterou byl majetek nakoupen, včetně nákladů s jeho pořízením souvisejících,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

- reprodukční pořizovací cenou – tj. cenou, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy je o něm účtováno,
- vlastními náklady - u majetku, který byl vytvořen vlastní činností. Vlastní náklady zahrnují přímé náklady vynaložené na výrobu, případně i část nepřímých nákladů, které v souvislosti s výrobou byly vynaloženy. (Zákon o účetnictví č. 563/1993 Sb.)

V § 25 zákona o účetnictví jsou stanoveny způsoby oceňování jednotlivých složek majetku a závazků:

- a) nakoupený hmotný majetek - pořizovacími cenami,
- b) hmotný majetek vytvořený vlastní činností - vlastními náklady,
- c) nakoupený nehmotný majetek - pořizovacími cenami,
- d) nehmotný majetek vytvořený vlastní činností - vlastními náklady,
- e) nakupované zásoby - pořizovacími cenami,
- f) zásoby vytvořené vlastní činností - vlastními náklady,
- g) příchovky zvířat vlastními náklady,
- h) peněžní prostředky a ceniny - jejich jmenovitými hodnotami,
- i) podíly, cenné papíry a deriváty - pořizovacími cenami,
- j) pohledávky při vzniku jmenovitou hodnotou; při nabytí za úplatou nebo vkladem pořizovací cenou,
- k) závazky jmenovitou hodnotou,
- l) kulturní památky, sbírky muzejní povahy, předměty kulturní hodnoty a církevní stavby, pokud není známa jejich pořizovací cena, ve výši 1 Kč,
- m) majetek v případech bezúplatného nabytí, nebo majetek v případech, kdy vlastní náklady na jeho vytvoření vlastní činností nelze zjistit, a ostatní majetek, reprodukční pořizovací cenou. (Zákon č. 563/ 1993 Sb. o účetnictví).

V § 26 zákona č. 563/1993 Sb. o účetnictví pro oceňování majetku a závazků v účetnictví jsou obsažena i další ustanovení. Pokud se při inventarizaci zásob zjistí, že jejich prodejní cena snižena o náklady spojené s prodejem je nižší, než cena použitá pro jejich ocenění v účetnictví, zásoby se ocení v účetnictví a v účetní závěrce touto nižší cenou. Pokud se při inventarizaci zjistí, že hodnota závazků je vyšší, popřípadě i nižší než jejich výše v účetnictví, uvedou se závazky v účetnictví a v účetní závěrce v tomto zjištěném ocenění.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Ustanovení o oceňování podle § 25 odst. 3 zákona o účetnictví obsahuje opravné položky, odpisy majetku a rezervy. Podle tohoto ustanovení se rezervami rozumí rezerva na rizika a ztráty, rezerva na důchody a podobné závazky, rezerva na daň z příjmů a rezerva na restrukturalizaci. Specifickými rezervami se jsou technické rezervy, popř. jiné rezervy podle zvláštních právních předpisů.

Pomocí opravných položek se vyjadřuje snížení hodnoty majetku, které má přechodný charakter, zatímco odpisy majetku vyjadřují snížení hodnoty majetku, které má trvalý charakter.

K rozvahovému dni berou podniky v úvahu při oceňování jen zisky, kterých bylo dosaženo, a předpokládaná rizika a možné ztráty, které se souvisí s majetkem a závazky a jsou známy k okamžiku sestavení účetní závěrky. Rovněž respektují snížení hodnoty majetku bez ohledu na výsledek hospodaření účetního období – zda je zisk nebo ztráta. U majetku se tvoří opravná položka, která se ruší, jakmile pominou důvody pro její tvorbu. Zjistí-li se při inventarizaci, že hodnota závazků je vyšší, než jejich výše uvedená v účetnictví, potom se zvýší jejich ocenění v účetnictví. Majetek a závazky v cizích měnách se přepočítávají na českou měnu směnným kursem devizového trhu vyhlášeným ČNB k okamžiku ocenění, tedy sestavení účetní závěrky. Pokud dojde k nákupu nebo prodeji cizí měny za českou měnu, lze k okamžiku ocenění použít kurs, za který byla tato měna nakoupena nebo prodána. K okamžiku uskutečnění účetního případu se může podnik rozhodnout, zda použije kurs vyhlášený ČNB k tomuto dni, resp. k předchozímu dni (s výjimkou rozvahového dne), nebo pevný kurs, který si podnik stanovuje vždy na určité období, ne delší než jeden rok. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Pořizovací cena

Nejrozšířenějším způsobem oceňování podnikových aktiv je oceňování pořizovacími cenami. Počátky oceňování pořizovacími cenami spadají do doby, kdy bylo účetnictví založeno pouze na směnných vztazích a aktiva podniku se oceňovala dohodnutými tržními cenami. Později vznikla potřeba ocenit i vnitropodnikové operace. Pro ocenění výkonů vytvořených vlastními činnostmi se začalo používat ocenění vlastními náklady, které rovněž představují jednu z forem pořizovací ceny.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Pořizovací cena zahrnuje výdaje účetní jednotky spojené s koupí určitého majetku, včetně výdajů potřebných k uvedení tohoto majetku do provozu. Pro účetnictví vedené v pořizovacích cenách je charakteristické, že se všechny ekonomické operace evidují v kupní síle peněz, kterou účetní jednotka měla v době, kdy se uskutečnily. Oceňování v pořizovacích cenách má ve srovnání s jinými způsoby oceňování určité klady – průkaznost, objektivitu a dokladovou ověřitelnost účetních informací. Proto je oceňování v pořizovacích cenách preferováno auditory, věřiteli, daňovými orgány a vlastníky kapitálu. Kdyby účetnictví bylo neprůkazné, neověřitelné a neobjektivní, nesplňovalo by základní zásady jeho vedení a nejednalo by se v podstatě o účetnictví. (Fireš, B., 1997)

Vlastní náklady

Kalkulace vlastních nákladů výkonů prováděných ve vlastní režii čerpají informace z vnitropodnikového účetnictví pro ocenění dlouhodobého majetku i zásob. Principy oceňování vlastních nákladů výkonů jsou stejné jako při oceňování nakupovaného majetku. (Fireš, B., 1997)

Při zjišťování vlastních nákladů se vychází z těchto pravidel:

- a) Vynaložené náklady musí přímo souviset s konkrétním výkonem, který má v budoucnu zajistit zisky. Náklady nesouvisející s daným výkonem se účtují do nákladů běžného účetního období, výši vlastních nákladů výkonů neovlivňují.
- b) V rozvaze se uvádí pouze vynaložené náklady, předpokládaný zisk se neuvádí.
- c) Náklady výkonu, které se projevují v rozvaze, představují přímé náklady na výrobu a odpovídající podíl výrobní, popř. správní režie např. u dlouhodobého majetku.
- d) Pro ocenění zásob vlastní výroby je možné použít buď ocenění na úrovni skutečných vlastních nákladů nebo na úrovni předem stanovených nákladů.
- e) Dlouhodobý nehmotný majetek pořízený ve vlastní režii se oceňuje na úrovni vlastních nákladů pouze tehdy, jsou-li vlastní náklady nižší než reprodukční pořizovací cena daného aktiva.

Reprodukční pořizovací cena

Reprodukční pořizovací cenou je aktuální tržní cena majetku. To znamená, že tuto cenu by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Způsob oceňování založený na oceňování v reprodukčních cenách odráží změny tržních cen majetku i kupní síly peněžní jednotky. Tržní ceny se mění v důsledku změny kupní síly peněžní jednotky, změnou ve vývoji nabídky a

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

poptávky po určitém majetku na trhu, v důsledku technického pokroku nebo změnou daňových sazeb. Tento systém oceňování se týká především cen finančního majetku, dlouhodobého hmotného majetku a zásob.

Předpokladem pro stanovení spolehlivé tržní ceny je existence dostatečně rozvinutého trhu aktiv, na kterém existuje pro konkrétní aktivum jedna cena. Na nedostatečně rozvinutém trhu aktiv nebo trhu, na kterém existuje pro určité aktivum více tržních cen, je oceňování reprodukčními cenami velmi komplikované. (Fireš, B., 1997)

Jmenovitá hodnota

Jmenovitá (nominální) hodnota vyjadřuje hodnotu daného aktiva. Je to hodnota na penězích a ceninách přímo uvedena. Touto hodnotou se oceňují finanční prostředky, ceniny, pohledávky a závazky, u kterých tato částka vyjadřuje hodnotu poskytnutých nebo přijatých dodávek nebo služeb. (Chalupa, a kol., 2011)

Reálná hodnota

Reálnou hodnotou je tržní cena určitého aktiva vyhlášená tuzemskou nebo zahraniční burzou, případně jiným veřejným trhem. Reálnou hodnotu aktiv je možné zjistit na základě kvalifikovaného odhadu nebo znaleckého posudku. V případě, že reálnou hodnotu aktiva nelze těmito způsoby určit, lze ji stanovit podle zvláštních právních předpisů. (Chalupa, R. a kol., 2011)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

CHALUPA, R. a kolektiv: *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2011*. 9. vydání. Olomouc: ANAG spol. s r. o., 2011. 440 s. ISBN 978-80-7263-650-1.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Doporučené studijní zdroje:

VALOUCH, Petr: *Účetní a daňové odpisy 2012*. 1. vydání Praha: Grada Publishing, 2012.
144 s. ISBN 978- 80-247-4114-7.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

Otázky a úkoly

- 1) Pomocí opravných položek se vyjadřuje dočasné snížení ne zvýšení hodnoty majetku: ANO - NE
- 2) Jakou cenou se oceňuje majetek získaný vkladem společníka?
- 3) Jaký druh majetku se oceňuje jmenovitou hodnotou?
- 4) Charakterizujte pořizovací cenu.
- 5) Charakterizujte vlastní náklady.
- 6) Uveďte příklady použití reprodukční ceny při oceňování majetku.

Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o významu a vhodnosti využití jednotlivých druhů cen.

Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad.*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) *Viz výklad.*
- 4) *Viz výklad.*
- 5) *Viz výklad.*
- 6) *Viz výklad.*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 5: Oceňování majetku stejného druhu

Klíčové pojmy:

vážený aritmetický průměr, FIFO, LIFO, oceňování v pevných cenách

Cíle kapitoly:

- pochopení významu použití oceňovacích metod při úbytku zásob stejného druhu,
- porozumění principu jednotlivých metod,
- znalost výpočtu ocenění úbytku různými metodami.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 6 hodin

Výklad:

Oceňování majetku stejného druhu

Zákon o účetnictví umožňuje cenné papíry za účelem obchodování a zásoby oceňovat těmito způsoby:

- metoda FIFO (first in, first out) – při úbytcích materiálu se jako první vyskládňuje materiál, který je ve skladu nejdéle. Tzn., že ze skladu jako první odchází a je oceněn

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu

CZ .1.07/3.2.08/03.0035

cenou nejstarší dodávky, i když fyzicky ve skutečnosti nemusí být vydána právě první dodávka);

- průměrná pořizovací cena, která se vypočítá jako vážený aritmetický průměr z pořizovacích cen zásob a jejich množství v hmotných jednotkách na skladě. Tento průměr se musí zjišťovat minimálně jednou za měsíc;
- předem stanovená (pevná) skladová cena, která se používá např. v maloobchodních jednotkách, kde je nutné znát hodnotu zboží v prodejních cenách. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Zákon nezakazuje použít různé varianty ocenění v rámci jedné účetní jednotky.

1. Ocenění úbytku zásob stejného druhu metodou FIFO

Název této metody vychází z anglického „first in, first out“ – „první do skladu, první ze skladu“. Jak již překlad napovídá, první se pro ocenění úbytku zásob použije cena nejstarší dodávky. Důvodem pro tento postup je snaha přiblížit rozvahové ocenění zásob co nejvíce aktuálním tržním cenám. Předpokladem je vedení evidence zásob podle jednotlivých dodávek. Zásoby, které byly pořízeny jako první, se jako první v evidenci vyskladní. Konečný zůstatek zásob na skladě by měl být oceněn v relativně nejnovějších cenách, které se nejvíce odpovídají cenám daného období. Ocenění spotřeby zásob je naopak v cenách starších.

2. Ocenění úbytku zásob stejného druhu metodou LIFO

V České republice není tato technika ocenění povolena. Název metody LIFO vychází z anglického jazyka – „last in, first out“ – v překladu znamená „poslední do skladu, první ze skladu“. Představuje tedy opačný postup oproti metodě FIFO. Tato metoda je výhodná zejména v období zvyšování cen nakupovaných zásob, protože se při ní dosáhne ocenění nákladů cenami přibližujícími se aktuálním tržním cenám. Do spotřeby se zahrnují vyšší částky, na skladě zůstávají nejstarší zásoby, které jsou oceněny nejnižší cenou.

3. Ocenění úbytku zásob váženým aritmetickým průměrem

Tato metoda se používá v případě stejného druhu zásob, ale oceněných různými pořizovacími cenami. Ve skladu se všechny dodávky stejného druhu zásob evidují společně, nijak se nerozlišují. Fyzickému stavu zásob se účetně přiřadí průměrná cena, která se zjistí jako vážený aritmetický průměr ze všech individuálních pořizovacích cen. Vážený aritmetický

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

průměr je třeba vypočítat alespoň jednou měsíčně, ale může být počítán i častěji (záleží na rozhodnutí účetní jednotky). Jednou z variant je počítání ceny po každém pohybu na skladě.

Pokud je vážený aritmetický průměr počítán po každém novém přírůstku určitého druhu zásob (tzv. vážený průměr proměnlivý), lze použít pro výpočet následující vzorec:

materiál na skladě v Kč + přírůstek za období v Kč

vážený průměr = -----
množství materiálu na skladě + přírůstek množství za období

Dalším možný způsob je tzv. vážený průměr periodický. Při něm se průměr vypočítává za určité období, ne delší než jeden měsíc. Takto zjištěná pořizovací cena se použije pro ocenění úbytku zásob v dalším období. Pro výpočet lze využít následující vzorec:

materiál na skladě na počátku období v Kč + přírůstek za období v Kč

vážený průměr = -----
množství materiálu na skladě na poč.období + přírůstek množství za období

4. Oceňování v předem stanovených cenách s vykázáním oceňovacích odchylek

Tento způsob oceňování představuje určitou modifikaci předchozí techniky ocenění. Nabízí řešení problémů pořizování stejných druhů zásob v různých cenách od různých dodavatelů při různé výši pořizovacích nákladů. Podniky si mohou určit pevnou skladovou cenu, v níž budou zásoby na skladě evidovat. Rozdíl mezi pevnou cenou a skutečnou pořizovací cenou zásob se eviduje samostatném analytickém účtu, přičemž při spotřebě či vyskladnění zásob se pak z tohoto účtu odečítá poměrná část vedlejších nákladů na pořízení zásob. Způsob stanovení ceny není žádným předpisem upraven. Účetní jednotky proto při určování pevné ceny vycházejí z předpokládaných pořizovacích cen nebo z cen známých v momentu stanovení

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu

CZ .1.07/3.2.08/03.0035

skladových cen. Konkrétnější pravidla by měla být upravena ve vnitropodnikové směrnici, rovněž by měla být stanovena pravidla, kdy by mělo dojít ke změně pevné ceny.

Technika použití pevných cen umožňuje zjistit stav zásob v předem stanovených cenách, díky údajům na analytickém účtu i skutečnou pořizovací cenu. Je nutné dodržet poměr vyskladnění zásob v pevné ceně a vyskladnění z odchylek. Pokud se tedy např. vyskladní 65 % zásob z celkových zásob v pevné ceně, potom je nutné vyskladnit i 65 % z odchylek vzniklých na příjmu, které evidujeme na samostatném analytickém účtu. Tato technika je vhodná při ocenění zboží v maloobchodních prodejnách, kde musí být hodnota zboží v prodejních cenách známa. (Kovanicová, D, 2012)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

MRKOSOVÁ, J. *Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy*. Praha: Edika, 2013. Kapitola 1. ISBN 978-80-266-0176-0.

Doporučené studijní zdroje:

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

- 1) Které oceňovací techniky pro oceňování zásob stejného druhu nejsou v ČR povoleny?
- 2) Může účetní jednotka použít různé metody pro oceňování různých druhů zásob?
- 3) Jaké mohou být důsledky použití různých metod při oceňování úbytků zásob z hlediska výsledku hospodaření?

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Zamyslete se nad tím, jaká zásada účetnictví brání použití metody LIFO při oceňování úbytku zásob stejného druhu.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad.*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) *Různé metody použití mohou ovlivnit výši nákladů.*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 6: Oceňování finančních aktiv

Klíčové pojmy:

pořizovací cena, reálná hodnota, ekvivalence

Cíle kapitoly:

- pochopení významu oceňování finančních aktiv,
- porozumění jednotlivým druhům cen pro oceňování finančních aktiv,
- znalost oceňování pomocí ekvivalence.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Oceňování finančních aktiv

Finanční aktiva se oceňují těmito typy cen:

- Pořizovací cenou - cenné papíry se touto cenou oceňují při pořízení. Zahrnuje cenu pořízení cenného papíru včetně vedlejších nákladů, které v souvislosti s pořízením

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

byly vynaloženy. Jedná se např. o provize makléřům, poplatky za zprostředkování nebo poradenství;

- Reálnou hodnotou, která odráží tržní cenu cenných papírů. Jestliže nelze tržní hodnotu zjistit, použije se pro ocenění hodnota stanovená na základě posudku znalce nebo lze cenu stanovit podle zvláštních právních předpisů. K rozvahovému dni se touto hodnotou oceňují:
 - a) cenné papíry (s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti a cenných papírů, které nejsou určeny k obchodování, majetkových účastí s podstatným nebo rozhodujícím vlivem a cenných papírů vydaných podnikem),
 - b) finanční deriváty,
 - c) u společností, které poskytují pojištění nebo zajištění, finanční umístění a technické rezervy,
 - d) majetek a závazky v případě přeměn společností nebo družstev s výjimkou změny právní formy,
 - e) závazky z prodeje cenných papírů, které nejsou majetkem podniku,
 - f) pohledávky, které podnik nakoupil za účelem obchodování s nimi,
 - g) část majetku a závazků zajištěných pomocí derivátů,
 - h) majetek a závazky v případech, kdy povinnost ocenění reálnou hodnotou ukládá zvláštní právní předpis. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Účtování změny reálné hodnoty probíhá následujícím způsobem:

- u obchodovatelných cenných papírů výsledkově,
- jako součást úrokového výnosu u diskontovaných cenných papírů,
- výsledkově, tj. do nákladů nebo do výnosů u kupónových dluhopisů,
- u realizovatelných majetkových cenných papírů, ostatních realizovatelných cenných papírů, majetkových částí, realizovatelných kupónových dluhopisů, případně realizovatelných diskontovaných cenných papírů pomocí účtu 414 – *Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků* (při úbytku cenných papírů se přecenění zruší). Úrokový výnos se účtuje výsledkově.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

- Ekvivalencí, která vyjadřuje míru, jakou se účetní jednotka podílí na vlastním kapitálu společnosti, v níž má majetkovou účast. Jestliže si účetní jednotka zvolí tento typ ocenění, musí jej použít pro všechny majetkové účasti. (Sedláček, J. a kol., 2005)

„Povídají si dva vězni. „Za co sedíš?“ Ten druhý mu říká: „Ze závisti!“ – „Ze závisti? To slyším poprvé. A kdo Ti záviděl?“ – „Ále, konkurence, Česká národní banka... Vyráběl jsem skoro tak pěkné bankovky jako ona“ (Strouhal., 2010, s. 22).“

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

SEDLÁČEK, J. a kolektiv: *Základy finančního účetnictví*. Praha: Ekopress, 2005. 331 s. ISBN 80-86119-95-5.

Doporučené studijní zdroje:

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

REVENDA, Z. a kolektiv. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vydání Praha: Management Press, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7261-132-4.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

- 1) Jaké vedlejší náklady s pořízením finančních aktiv znáte?
- 2) Co vyjadřuje reálná hodnota?
- 3) Jaké druhy finančních aktiv se reálnou hodnotou oceňují?
- 4) Popište a uveďte příklad oceňování pomocí ekvivalence.

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o oceňování majetkových účastí metodou ekvivalence.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad.*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) *Viz výklad.*
- 4) *Viz výklad.*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 7: Dlouhodobý nehmotný majetek – charakteristika, oceňování, odpisy

Klíčové pojmy:

dlouhodobý nehmotný majetek, goodwill, účetní odpisy, daňové odpisy

Cíle kapitoly:

- pochopení pojmu dlouhodobý nehmotný majetek,
- porozumění oceňování dlouhodobého nehmotného majetku,
- znalost výpočtu účetních odpisů.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Charakteristika dlouhodobého nehmotného majetku

Dlouhodobý nehmotný majetek je součástí dlouhodobého majetku. Pro tento majetek je typická doba použitelnosti delší než 1 rok, přičemž částka pro zařazení do tohoto majetku

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

záleží na rozhodnutí účetní jednotky. Podle zákona o dani z příjmu je hranice stanovena ve výši 60 000 Kč. Pokud ostatní nehmotný majetek nespĺňuje částku pro zařazení do kategorie dlouhodobého nehmotného majetku, účtuje se přímo do nákladů.

Výjimkou je:

- goodwill, který je rozdílem mezi kupní cenou podniku a cenou určenou na základě znaleckého posudku, který vzniká při koupi nebo vkladu společnosti;
- preferenční limity představující referenční množství mléka, produkční kvóty a limit prémiových práv;
- povolenky na emise, které představují práva vypouštět do ovzduší např. emise z letadel a skleníkových plynů. (Chalupa a kol., 2011)

Oceňování dlouhodobého nehmotného majetku

Dlouhodobý nehmotný majetek se oceňuje v závislosti na způsobu pořízení:

- pořizovací cenou při nákupu, která zahrnuje i vedlejší pořizovací náklady, například výdaje na výrobu prototypů a modelů,
- vlastními náklady, pokud je dlouhodobý nehmotný majetek vytvořen vlastní činností,
- v případě darovaného majetku reprodukční pořizovací cenou. (Chalupa a kol., 2011)

Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku

Dlouhodobý nehmotný majetek lze odpisovat dvěma způsoby: účetně a daňově.

a) Účetní odpisy

Doba účetního odpisování by měla vycházet ze životnosti daného majetku. Nesmí být kratší než 1 rok. (Valouch, P., 2011)

Některý majetek má stanovenou dobu odpisování:

- goodwill - 60 měsíců,
- oceňovací rozdíl - 180 měsíců,
- audiovizuální díla - 18 měsíců,
- nehmotné výsledky výzkumu a vývoje - 36 měsíců,
- software - 36 měsíců,
- zřizovací výdaje - 60 měsíců.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Výjimku z odpisování představují preferenční limity, povolenky na emise a nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek. Výši účetních odpisů ovlivňuje použitá metoda odpisování a způsob ocenění dlouhodobého nehmotného majetku.

b) Daňové odpisy

Výpočet daňových odpisů upravuje § 32 zákona č. 586/ 1992 Sb. o dani z příjmů. Daňové odpisy mají vliv na základ daně a výpočet daňové povinnosti, ale z hlediska účetnictví neovlivňují oceňování. U dlouhodobého nehmotného majetku zákon o dani z příjmu odpisování neřeší, zvolené účetní odpisy jsou shodné s daňovými.

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

SVAČINA, Pavel. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1, vydání Praha: Ekopress, 2010. 216 s. ISBN 978-80-8692-0.

Doporučené studijní zdroje:

VALOUCH, Petr: *Účetní a daňové odpisy 2012*. 1. vydání Praha: Grada Publishing, 2012. 144 s. ISBN 978- 80-247-4114-7.

Právní předpisy:

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

- 1) Definujte dlouhodobý nehmotný majetek.
- 2) Jakými cenami lze dlouhodobý nehmotný majetek oceňovat?
- 3) Vypočítejte výši měsíčního odpisu softwaru, jehož pořizovací cena činí 96 000 Kč.

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Zamyslete se nad pojmem zřizovací výdaje a diskutujte o tom, od jaké výše jsou zahrnovány do kategorie dlouhodobého nehmotného majetku v rozvaze.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) $Měsíční\ odpis = 96\ 000 / 36 = 2\ 666,67$ zaokr. $2\ 667\ Kč$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 8: Dlouhodobý hmotný majetek – charakteristika, oceňování, odpisy

Klíčové pojmy:

dlouhodobý hmotný majetek, pořizovací cena dlouhodobého majetku, reprodukční pořizovací cena, vlastní náklady, náklady na pořízení

Cíle kapitoly:

- pochopení podstaty dlouhodobého majetku,
- porozumění oceňování dlouhodobého hmotného majetku v účetnictví,
- znalost výpočtu účetních a daňových odpisů.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Charakteristika dlouhodobého hmotného majetku

Do dlouhodobého hmotného majetku patří pozemky, stavby, samostatné movité věci a soubory movitých věcí, pěstitelské celky trvalých porostů, dospělá zvířata a jiný dlouhodobý hmotný majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Určení hranice pořizovací ceny pro zařazení do kategorie dlouhodobého hmotného majetku závisí na rozhodnutí účetní jednotky. Proto musí být vypracována vnitropodniková směrnice, která tuto problematiku řeší. Hmotný majetek, jehož pořizovací cena je nižší než hranice určená účetní jednotkou pro zařazení do kategorie dlouhodobého hmotného majetku, lze účtovat přímo do spotřeby.

Zákon o dani z příjmů stanoví, že doba životnosti dlouhodobého hmotného majetku je delší než 1 rok a vstupní cena vyšší než 40 000 Kč. Pozemky, budovy a stavby jsou dlouhodobým hmotným majetkem vždy bez ohledu na výši vstupní ceny a pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než 3 roky. (Chalupa, R. a kol., 2011)

Oceňování dlouhodobého hmotného majetku

Princip oceňování dlouhodobého hmotného majetku je podobný jako u majetku nehmotného. Způsob ocenění závisí na způsobu pořízení:

a) majetek pořízený nákupem **pořizovací cenou**, včetně vedlejších nákladů, což mohou být:

- náklady na přípravu a zabezpečení výstavby,
- licence a patenty,
- clo, přepravné, pojištění, montáž,
- průzkumné, geologické, geodetické a projektové práce,
- zabezpečovací, konzervační a udržovací práce,
- náklady na zkoušky potřebné před zahájením užívání majetku,
- úroky z úvěru.

Součástí pořizovací ceny hmotného majetku nejsou:

- kursové rozdíly,
- výdaje na opravy a udržování,
- smluvní pokuty a penále,
- vybavení daného majetku zásobami,
- náklady na biologickou rekultivaci
- výdaje na zaškolení pracovníků,
- nájemné za stavební pozemek. (Chalupa, R. a kol., 2011)

b) **vlastními náklady** při vytvoření dlouhodobého hmotného majetku činností,

c) **reprodukční pořizovací cenou** – přijaté dary, vklady.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Součástí pořizovací ceny dlouhodobého hmotného majetku je také technické zhodnocení, pokud jeho hodnota přesahuje částku 40 000 Kč. Pokud účetní jednotka k rozvahovému dni zjistí, že hodnota ocenění majetku v účetnictví neodpovídá tržní ceně, může provést přecenění majetku. Přecenění lze provést pouze na hodnotu nižší než je hodnota majetku uvedená v účetnictví. Dočasné snížení hodnoty majetku se řeší pomocí opravných položek, trvalé snížení hodnoty dlouhodobého majetku se řeší pomocí opravek. (Chalupa, R. a kol., 2011)

Pořizovací cena zahrnuje náklady, které byly v souvislosti s pořízením nakupovaného majetku vynaloženy. Mezi typické vedlejší pořizovací náklady patří náklady na dopravu, pojištění dopravy, clo, náklady na montáž a instalaci. Obvykle přímo souvisejí s nakupovaným majetkem a z účetních dokladů je lze snadno zjistit. Začlenění nákladových úroků do pořizovací ceny není tak jednoznačné. Účetní jednotka má možnost se sama rozhodnout, zda je do kalkulace zařadí či nikoli. Podle české legislativy úroky mohou a nemusí být součástí pořizovací ceny dlouhodobého majetku, záleží na rozhodnutí účetní jednotky.

V souladu se zákonem o dani z příjmů se do pořizovací ceny nakupovaného majetku nezahrnují další vedlejší náklady např. na přípravu pracovníků pro nové provozy, služební cesta, úklid místa apod., pokud v souvislosti s pořízením dlouhodobého majetku byly vynaloženy. Správné stanovení pořizovací ceny je velmi důležité, neboť pokud by účetní jednotka chybně stanovila pořizovací cenu majetku, ovlivnila by výsledek hospodaření v dalších letech.

Odpisování dlouhodobého hmotného majetku

Dlouhodobý majetek má životnost delší než 1 rok, to znamená, že se nespotebovává najednou, ale postupně se opotřebovává. Míra opotřebování majetku za dané účetní období je vyjádřena pomocí odpisů, kterými se vyjadřuje poměrná část pořizovací ceny, která se zaúčtuje do nákladů jednotlivých účetních období. V případě, že by účetní jednotka zaúčtovala pořízení dlouhodobého majetku přímo do nákladů, vykázané údaje by neodpovídaly skutečnosti, a současně by byl porušen jeden ze základních principů účetnictví. (Valouch, P., 2011)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Odpisy v jednotlivých účetních obdobích tedy ovlivňují výši výsledku hospodaření, výši aktiv vykazanou v rozvaze a zůstatkovou cenu dlouhodobého majetku. Odpisy se dělí na:

- účetní,
- daňové.

a) Účetní odpisy

Účetní odpisy jsou vyjádřením reálného opotřebení dlouhodobého majetku v daném účetním období. Způsob odepisování záleží na rozhodnutí účetní jednotky. Měl by vyjadřovat skutečnou životnost nebo výkonnost majetku, odpisy by měly odpovídat skutečnému opotřebení majetku v daném účetním období. Tím je zachována zásada poctivého zobrazení skutečnosti. (Valouch, P., 2011)

Rozlišujeme tři metody účetního odepisování:

- metodu časovou – vychází z předpokládané doby životnosti majetku,
- metodu výkonovou – je založena na dosaženém výkonu daného majetku,
- metodu komponentního odepisování – vhodná pro odepisování staveb, bytů a nebytových prostor a movitých věcí.

Časová metoda se vyskytuje v podobě tří možností odepisování:

- a) rovnoměrné odpisy,
- b) zrychlené odpisy,
- c) zpomalené odpisy.

Rovnoměrné odpisy - jejich výše je stejná ve všech účetních obdobích. Hodí se pro odepisování majetku, který se opotřebovává ve stejnoměrně. Výši ročního odpisu zjistíme podílem vstupní ceny a doby odepisování.

Zrychlené odpisy se vyznačují vyššími odpisy v prvních letech odepisování, které se v následujících účetních obdobích postupně snižují. Používají se např. u automobilů nebo elektroniky, tedy u majetku, který nejvíce ztrácí hodnotu v prvních letech používání.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

b) Daňové odpisy

Postup výpočtu daňových odpisů upravují ustanovení zákona o daních z příjmů. Daňové odpisy ovlivňují základ daně, ale neovlivňují oceňování majetku v účetnictví. (Valouch, P., 2011)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

VALOUCH, Petr: *Účetní a daňové odpisy 2012*. 1. vydání Praha: Grada Publishing, 2012. 144 s. ISBN 978- 80-247-4114-7.

Doporučené studijní zdroje:

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

1) Jakou cenou oceňujeme dlouhodobý hmotný majetek

- pořízený nákupem
- vytvořený vlastní činností
- získaný darem

2) Označte, které položky nejsou součástí pořizovací ceny dlouhodobého hmotného majetku:

- a) náklady na přípravu a zabezpečení výstavby,
- b) licence a patenty,
- c) úroky z úvěru,
- d) smluvní pokuty a penále,
- e) průzkumné, geologické, geodetické a projektové práce,
- f) výdaje na zaškolení pracovníků,
- g) vybavení daného majetku zásobami,
- h) clo, přepravné, pojištění, montáž,
- i) zabezpečovací, konzervační a udržovací práce,
- j) náklady na zkoušky potřebné před zahájením užívání majetku,
- k) kursové rozdíly,
- l) náklady na biologickou rekultivaci,
- m) výdaje na opravy a udržování,

3) Alfa, spol. s r. o., nakupuje ze zahraničí stroj v přepočtu za 600 000 Kč. Doprava stroje ze zahraničí činí 5 000 Kč, pojištění při dopravě 6 000 Kč. Školení pracovníků pro obsluhu stroje činilo 15 000 Kč, úroky z úvěru na pořízení stroje 7 000 Kč. Montáž stroje byla provedena vlastními zaměstnanci ve výši 20 000 Kč.

Úkol: Stanovte pořizovací cenu stroje.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Zamyslete se nad tím, co by měl podnik udělat s majetkem, který je zcela odepsaný, ale podnik ho stále při své ekonomické činnosti využívá.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad*
- 2) *c – záleží na účetní jednotce, d, f, g, k, m*
- 3) $600\ 000 + 5\ 000 + 6\ 000 + 7\ 000 + 20\ 000 = 638\ 000\ \text{Kč}$

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 9: Dlouhodobý finanční majetek – charakteristika, oceňování

Klíčové pojmy:

dlouhodobý finanční majetek, pořizovací cena, reálná hodnota, ekvivalence

Cíle kapitoly:

- pochopení podstaty dlouhodobého finančního majetku,
- porozumění principu oceňování dlouhodobého finančního majetku,
- znalost výpočtu jednotlivých metod oceňování dlouhodobého finančního majetku.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Charakteristika dlouhodobého finančního majetku

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Dlouhodobým nehmotným majetkem je majetek, který podnik nakupuje, půjčuje nebo vlastní s cílem investovat volné peněžní prostředky, které mu zajistí očekávaný výnos v budoucnosti. Mezi finanční investice patří i půjčka. Podnik může půjčit někomu peníze, které se mu po nějaké době vrátí zpět i s úrokem. Dlouhodobý finanční majetek není určen k užívání při běžné provozní činnosti podniku.

Dlouhodobý finanční majetek obsahuje majetek evidovaný na účtech účtové skupiny 06 – Dlouhodobý finanční majetek. Patří sem majetkové účasti, realizovatelné cenné papíry a podíly, dluhové cenné papíry držené do splatnosti, půjčky podnikům ve skupině. Charakteristickým rysem je doba splatnosti nad 1 rok. Jedná se o investované prostředky, které by měly účetní jednotce přinést v budoucnosti zisk. Dlouhodobý finanční majetek se neodepisuje. Pro zařazení do této kategorie je rozhodující úmysl, jaký účetní jednotka pořízením finančního majetku sleduje. Výše pořizovací ceny není rozhodující. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Oceňování dlouhodobého finančního majetku

Metody používané k ocenění dlouhodobého finančního majetku:

- a) pořizovací cena
- b) reálná hodnota
- c) ekvivalence

Při pořízení nákupem se dlouhodobý finanční majetek oceňuje pořizovací cenou, která zahrnuje rovněž vedlejší náklady s pořízením související, např. poplatky na burze, provize zprostředkovatelům, poradcům apod. Součástí pořizovací ceny nejsou úroky z úvěrů, pokud je nákup financován cizími zdroji.

Ke dni sestavení účetní závěrky se cenné papíry přeceňují na reálnou hodnotu nebo metodou ekvivalence, a to jak na vyšší, tak i na nižší hodnotu, v závislosti na druhu finančních aktiv. (Chalupa, R. a kol., 2011)

Reálná hodnota se používá při přecenění realizovatelných cenných papírů evidovaných na účtu 063, metoda ekvivalence při přecenění majetkových účastí s rozhodujícím nebo podstatným vlivem - účty 061 a 062. Pokud vznikne z přecenění rozdíl, účtuje se rozvahově na účet 414 – *Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků*.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Dočasné snížení hodnoty cenných papírů se vyjádří pomocí opravných položek, trvalé snížení se účtuje u realizovatelných cenných papírů přímo do nákladů. Cenné papíry znějící na cizí měnu se při pořízení přepočítají kursem vyhlášeným ČNB pro tento den, k rozvahovému dni se přecení kursem platným ke dni účetní závěrky. (Chalupa, R. a kol., 2011)

Příklad: Přecenění reálnou hodnotou

Gama, a. s., dne 1. 7. 2012 nakoupila realizovatelné cenné papíry za 30 000 EUR. K rozvahovému dni, tedy k 31. 12. 2012, byla podle informací veřejného trhu reálná hodnota těchto cenných papírů stanovena na 33 000 EUR. Dne 31. 3. 2013 společnost cenné papíry prodala za 35 000 EUR. Kurs EUR dle kursovního lístku k 1. 7. 2012 byl 25,76 Kč, k 31. 12. 2012 25,06 Kč a k 31. 3. 2013 činil 25,54 Kč.

Postup přecenění:

1. Při pořízení cenných papírů se pořizovací cena přepočítá kursem ČNB platným k 1. 7. 2012. Zaúčtuje se: 043 – Pořízení dlouhodobého finančního majetku/ 379 – Ostatní závazky.

Pořizovací cena CP = 30 000 x 25,76 = 772 800 Kč

2. Cenné papíry se v pořizovací ceně zaúčtují: 063/1 – PC realizovatelných CP/ 043 – Pořízení dlouhodobého finančního majetku.

3. Ke dni účetní závěrky se provede přecenění cenných papírů na reálnou hodnotu kursem vyhlášeným ČNB k 31. 12. 2012:

a) Vypočítá se rozdíl mezi reálnou hodnotou a pořizovací cenou; přepočítáme pořizovací cenu cenných papírů kursem EUR k 31. 12. 2012 a zaúčtujeme ho na analytický účet pro přecenění cenných papírů 063/2- Oceňovací rozdíl realizovatelných cenných papírů/ 414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků.

Výpočet reálné hodnoty: 3 000 EUR x 25,06 = 75 180 Kč

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

b) Zjistí se kursový rozdíl, který se zaúčtuje rozvahově:

414 -rozdíly z přecenění majetku a závazků/ 063/2-Oceňovací rozdíl realizovatelných CP.

Došlo k poklesu kursu EUR o 0,70 Kč, jedná se tedy o kursovou ztrátu.

Kursová ztráta = 30 000 EUR x 0,70 = 21 000 Kč

Celková hodnota z přecenění = 75 180 – 21 000 = 54 180 Kč

4. Prodej byl uskutečněn za 35 000 EUR. Vznikla pohledávka, která se přepočítá kursem EUR platným k 31. 3. 2013 a zaúčtuje se výsledkově:

378 – Jiné pohledávky/ 661 – Tržby z prodeje cenných papírů a podílů.

V pořizovací ceně se cenné papíry vyřadí z účetní evidence a pořizovací cena se promítne do nákladů na účet 561 – *Prodané cenné papíry a podíly/ 063/1 – PC realizovatelných CP.*

6. Zúčtuje se přecenění cenných papírů: 54 180 Kč

063/2-Oceňovací rozdíl realizovatelných CP/ 414 -rozdíly z přecenění majetku a závazků/

7. Porovnáním nákladů a výnosů z prodeje cenných papírů se zjistí zisk nebo ztráta.

b) Přecenění metodou ekvivalence

Ekvivalence vyjadřuje míru účasti podniku na vlastním kapitálu jiné společnosti. V případě, že se podnik rozhodne pro tento způsob přecenění, musí jej použít pro přecenění všech majetkových účastí. Jestliže je vlastní kapitál k rozvahovému dni roven nule nebo záporný, hodnota majetkové účastí je nula.

Příklad

Společnost Delta s. r. o. nakoupila v roce 2012 60 % podíl na společnosti Alfa a. s. Konkrétně šlo o 100 ks akcií v celkové hodnotě 2 000 000. Kč. Společnost dále zaplatila za poradenství 15 000 Kč a za zprostředkování obchodu 6 000 Kč. K 31. 12. 2012 činila hodnota společnosti Alfa a. s. 5 mil. Kč. Společnost Delta, s. r. o., se rozhodla přecenit obchodní podíl k

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

rozvahovému dni metodou ekvivalence. 60 % podíl na základním kapitálu se zaúčtuje na účet 061 – Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s rozhodujícím vlivem. Jedná se o majetkové podíly s více než 50 % účastí.

Účetní případ	Kč	MD	D
1. VBÚ - nákup akcií	2 000 000	043	221
2. VBÚ - poplatek za poradenství	15 000	043	221
3. VBÚ - poplatek za zprostředkování	6 000	043	221
4. VÚD - zařazení do evidence v PC	2 021 000	061 1	043
5. VÚD - přecenění k 31. 12. 2012	979 000	061 2	414

Výpočet přecenění k 31. 12. 2012: $5\,000\,000 \times 0,60 = 3\,000\,000$ Kč

$3\,000\,000 - 2\,021\,000 = 979\,000$ (zvýšení)

 Studijní materiály:**Základní literatura:**

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

CHALUPA, R. a kolektiv: *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2011*. 9. vydání. Olomouc: ANAG spol. s r. o., 2011. 440 s. ISBN 978-80-7263-650-1.

Doporučené studijní zdroje:

REVENDA, Z. a kolektiv. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vydání Praha: Management Press, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7261-132-4.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

? Otázky a úkoly

- 1) Popište, jakými cenami lze při pořízení oceňovat dlouhodobý finanční majetek.
- 2) Jaké druhy dlouhodobých finančních aktiv se přeceňují k rozvahovému dni ekvivalencí?
- 3) Jaké druhy dlouhodobých finančních aktiv se přeceňují reálnou hodnotou?

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o tom, proč je důležité přeceňovat dlouhodobá finanční aktiva na reálnou hodnotu.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad.*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) *Viz výklad.*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 10: Zásoby – charakteristika, oceňování

Klíčové pojmy:

zásoby, nedokončená výroba, polotovary vlastní výroby, výrobky, zboží, zvířata, vlastní náklady výroby, vlastní náklady výkonu, úplné vlastní náklady výkonu, správní režie, výrobní režie, odbytová režie

Cíle kapitoly:

- pochopení pojmu nedokončená výroba, polotovary, výrobky, zboží,
- porozumění významu zásob pro činnost podniku,
- znalost oceňování zásob při různých způsobech pořízení.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 6 hodin

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Výklad:

Charakteristika a oceňování zásob

Zásoby mají krátkodobý charakter, jsou složkou oběžného majetku evidovaného v účtové třídě 1 – *Zásoby*. Narozdíl od dlouhodobého majetku zásoby vstupují do výroby, kde se

postupně mění v polotovary a hotový výrobek nebo jsou předmětem prodeje. Zásoby jsou nezbytnou podmínkou pro provozování ekonomické činnosti podniku.

Členění zásob:

- materiál – suroviny, pomocné látky, provozovací látky, náhradní díly, obaly, pokusná zvířata,
- zboží – majetek, který byl nakoupen za účelem prodeje,
- zásoby vlastní výroby – nedokončená výroba, polotovary, hotové výrobky,
- zvířata – mladá a dospělá zvířata a jejich skupiny. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Oceňování zásob

Způsob a postup ocenění zásob je podobný jako u ostatních složek majetku a je závislý na způsobu pořízení:

- a) Pořizovací cenou se oceňují zásoby nakoupené; do pořizovací ceny se zahrnují vedlejší náklady související s jejich pořízením, např. clo, dopravné, pojistné a také DPH, pokud nakupující firma není plátcem DPH. Součástí pořizovací ceny nakupovaných zásob nepatří úroky z úvěru, smluvní pokuty a penále a kursové rozdíly.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

- b) Reprodukční cenou se oceňují zásoby, které účetní jednotka získala darem, vkladem, dědictvím nebo jako přebytky zjištěné inventurou.

- c) Vlastními náklady se oceňují zásoby vlastní výroby – tj. zásoby nedokončené výroby, polotovaru a hotových výrobků. Vlastní náklady jsou náklady reálně vynaložené nebo čerpané z kalkulací sestavených účetní jednotkou a zpracovaných ve vnitropodnikové směrnici. (Sedláček, J. a. kol., 2005)

Při sestavování kalkulací na úrovni vlastních nákladů je možno vycházet z tohoto kalkulačního vzorce:

1. Přímý materiál
2. Přímé mzdy
3. Ostatní přímé náklady
4. Výrobní (provozní) režie

Vlastní náklady výroby

5. Správní režie

Vlastní náklady výkonu

6. Odbytové náklady

Úplné vlastní náklady výkonu

7. Zisk (ztráta)

Cena výkonu (Král a kol, 2012, s. 134)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Příklad: Ocenění polotovarů a hotových výrobků

Společnost zabývající se výrobou televizorů oceňuje polotovary vlastní výroby a dokončené výrobky podle kalkulačního vzorce. V roce 2013 společnost rozpracovala 10 000 ks televizorů, 7 000 ks dokončila a prodala 4 000 ks. O přírůstcích a úbytcích zásob vlastní výroby účtovala způsobem A.

Společnost má k dispozici 2 způsoby pro ocenění polotovarů a hotových výrobků.

	Kalkulační vzorec A	Kalkulační vzorec B
Polotovary		
Přímý materiál	12 000	12 000
Přímé mzdy	8 000	7 000
Ostatní přímé náklady	6 000	4 000
Přímé náklady celkem	26 000	23 000
Hotové výrobky		
Ostatní přímé náklady	2 000	3 000
Výrobní režie	12 000	7 000
Vlastní náklady výroby	40 000	33 000
Zisk	7 000	5 000
Celková cena výrobku	47 000	38 000
DPH 21 %	9 870	7 980
Prodejní cena	56 870	45 980

Zdroj: Vlastní zpracování

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Různý způsob ocenění polotovarů a hotových výrobků ovlivňuje výši zásob vykázaných v rozvaze a to se promítne do výsledku hospodaření.

	Kalkulace A	Kalkulace B
Zásoby	$78 + 141 = 219$ mil. Kč	$69 + 99 = 168$ mil. Kč
Výsledek hospodaření	$188 - 160 = 28$ mil. Kč	$152 - 132 = 20$ mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Ocenění při výdeji zásob

Nakupované zásoby se oceňují pořizovacími cenami. Pokud jsou zásoby stejného druhu nakupovány od různých dodavatelů za různé ceny, mohou být dodávky stejného druhu zásob oceněny různými cenami, Pro výpočet ocenění výdeje zásob stejného druhu se používají tyto metody:

- metoda FIFO,
- průměrná pořizovací cena,
- pevná cena.

a) Metoda FIFO

Název metody FIFO „first in, first out“ znamená „první dovnitř, první ven“. Podle této metody se ocenění dodávky, která přijde do skladu jako první, použije také pro ocenění prvního výdeje.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

b) Metoda průměrných cen

Jedná se o výpočet váženého aritmetického průměru periodického z pořizovacích cen jednotlivých dodávek a množství zásob na skladě. Tento průměr musí být počítán nejméně jednou za měsíc, ale může se zjišťovat i za dobu kratší než jeden měsíc. Vypočítá se podle vzorce:

$$\text{vážený průměr} = \frac{\text{materiál na skladě na počátku období v Kč} + \text{přírůstek za období v Kč}}{\text{množství materiálu na skladě na poč. období} + \text{přírůstek množství za období}}$$

c) Pevná cena

Použití ocenění zásob stejného druhu pevnou skladovou cenou se uplatňuje pro ocenění zboží v maloobchodních prodejnách, kde jsou k dispozici prodejní ceny zboží. Rozdíl mezi pevně stanovenou cenou a skutečnou pořizovací cenou se účtuje na analytický účet 112 2 – Cenový rozdíl k materiálu na skladě, ze kterého se při spotřebě převádí poměrná část do nákladů. Přírůstky a úbytky jsou v účetnictví vedeny v předem stanovené (pevné) ceně. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

Doporučené studijní zdroje:

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

? Otázky a úkoly

- 1) Určete, jakou cenou se oceňující následující zásoby:

Nakoupený materiál

Nedokončená výroba

Výrobky

Materiál získaný na základě dědictví

Zboží

- 2) Dopočítejte cenu zásob jednotlivých dodávek, jestliže účetní jednotka používá metodu FIFO:

Skladní karta zásob

Popis	Množství v ks	Cena za kus v Kč	
Počáteční stav	80	60	
1. dodávka	300	66	
2. dodávka	60	61	
Výdej	350		
3. dodávka	150	58	
Výdej	80		

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

- 3) Vypočítejte, jakou cenou bude oceněn výdej zásob, jestliže účetní jednotka používá metodu váženého aritmetického průměru:

Skladní karta zásob

Popis	Množství v ks	Cena za kus v Kč		
Počáteční stav	180	144		
Nákup	300	148		
Výdej	350			

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 1) Diskutujte o dopadech různých způsobů oceňování zásob do výsledku hospodaření účetní jednotky.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) Viz výklad.
- 2) 1. výdej = $80 \times 60 + 270 \times 66 = 22\,620$ Kč
2. výdej = $30 \times 66 + 50 \times 61 = 5\,030$ Kč
- 3) 1. výdej = $(180 \times 144 + 300 \times 148) / 180 + 300 = 146,50$ Kč
ocenění výdeje = $350 \times 146,50 = 51\,275$ Kč

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 11: Krátkodobý finanční majetek - charakteristika a oceňování

Klíčové pojmy:

likvidita, majetkové cenné papíry k obchodování, dlužné cenné papíry se splatností do 1 roku

Cíle kapitoly:

- pochopení podstaty krátkodobého finančního majetku,
- porozumění oceňování při pořízení a při prodeji,
- znalost postupu oceňování na reálnou hodnotu k rozvahovému dni.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Charakteristika a oceňování krátkodobého finančního majetku

Krátkodobý finanční majetek je majetek, pro nějž je charakteristická vysoká likvidita a bezprostřední obchodovatelnost, předpokládaná doba splatnosti nebo držení do 1 roku. Krátkodobý finanční majetek je zachycen v účtové třídě 2. (Sedláček, J. a kol., 2005)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Oceňování krátkodobého finančního majetku

Při oceňování krátkodobého finančního majetku je důležitá měna, v jaké je majetek evidován:

a) v tuzemské měně

- peněžní prostředky, ceniny a krátkodobé finanční závazky se oceňují jmenovitou (nominální) hodnotou,
- pro ocenění majetkových a dlužných cenných papírů se při pořízení používá pořizovací cena, tj. cena pořízení a vedlejší náklady (např. poplatky burzám, provize makléřům, poradcům, náklady na poradenství);

b) v zahraniční měně:

- peněžní prostředky v zahraniční měně se přepočítají ke dni uskutečnění účetního případu kursem vyhlášeným ČNB k tomuto dni. Ke dni účetní závěrky se finanční účty vedené v cizí měně přepočítají kursem platným pro tento den a kursový rozdíl se zaúčtuje výsledkově buď jako kursový zisk nebo jako kursová ztráta. Podle periodicity zjišťování výsledku hospodaření některé účetní jednotky provádí přecenění finančních účtů měsíčně, některé pololetně a jiné pouze ke dni účetní závěrky – závisí to na tom, jak často potřebují znát přesný výsledek hospodaření;
- majetkové a dlužné cenné papíry znějící na cizí měnu se oceňují kursem platným v den nákupu cenného papíru. (Navrátilová, H. a kol., 1998)

Příklad

V roce 2013 používala firma Blue Sea s. r. o. v běžném účetním období pro přepočet účtů vedených v cizí měně roční kurs, za který je dle zákona o účetnictví považován kurs posledního pracovního dne předcházejícího účetního období. Podle zadání tedy 31. 12. 2012. K tomuto dni činil kurs pro EUR 26,50 Kč/ 1 EUR.

Zůstatky pokladny a běžného účtu vedených v EUR k 31. 12. 2012 byly následující:

211 1 Pokladna EUR	455 EUR x 26,50 = 12 057,50 Kč
221 2 BÚ EUR	1 355 EUR x 26,50 = 35 907,50 Kč

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

K 31.12.2013 musí firma provést přecenění těchto účtů kursem platným k 31.12.2013. Devizový kurs pro EUR činil k tomuto dni 25,85 Kč/1 EUR. Přepočtení potom vypadal následovně:

211 1 Pokladna EUR	455 EUR x 25,85 = 11 761,75 Kč
221 2 BÚ EUR	1 355 EUR x 25,85 = 35 026,75 Kč

Výpočet kursových rozdílů:

211 1 Pokladna EUR	12 057,50 – 11 761,75 = 295,75 Kč	kursová ztráta
221 2 BÚ EUR	35 907,50 – 35 026,75 = 880,75 Kč	kursová ztráta

Kursově rozdíly se účtují výsledkově na účty 563 – Kursová ztráta, příp. 663- Kursový zisk souvztažně s příslušným finančním účtem. Nové zůstatky finančních účtů zjištěné přeceněním se uvádějí v rozvaze.

Oceňování úbytků cenných papírů

Pokud jde o cenné papíry nakoupené za účelem obchodování s nimi, oceňují se podobně jako zásoby. Používají se dva způsoby ocenění:

- vážený aritmetický průměr
- metoda FIFO (first in, first out).

Cenné papíry musí splňovat následující podmínky:

- stejný druh,
- stejný emitent,
- stejná měna.

K rozvahovému dni se majetkové cenné papíry za účelem obchodování přeceňují na **reálnou hodnotu** (s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti), která má vyjádřit aktuální tržní cenu cenného papíru. Lze použít buď tržní cenu vyhlášenou na burze, nebo ocenění stanovené na základě kvalifikovaného odhadu. (Sedláček a kol., 2005)

Případné rozdíly vyplývající z ocenění se účtují výsledkově na účty 566 – *Náklady z finančního majetku* a 666 – *Výnosy z krátkodobého finančního majetku*.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

a) Dlužné cenné papíry k obchodování

Příklad:

Omega, s. r. o., nakoupila dlužné cenné papíry za účelem obchodování v hodnotě 105 000 Kč s naběhlým úrokovým výnosem 4 000 Kč. Obchodníkovi s cennými papíry zaplatila za zprostředkování prodeje poplatek 3 000 Kč. Ke dni účetní závěrky se zjistilo, že tržní hodnota dluhopisů odpovídá hodnotě 110 000 Kč. Naběhlý úrokový výnos byl k datu závěrky 3 000 Kč.

Při pořízení se dlužné cenné papíry ocení pořizovací cenou včetně vedlejších nákladů a zaúčtují se na účet 253 – *Dlužné cenné papíry k obchodování*, kam se zaúčtuje i úrokový výnos. Ke dni účetní závěrky se provede přecenění na reálnou hodnotu. Vzhledem k tomu, že se tržní cena cenných papírů ke dni účetní závěrky zvýšila oproti datu pořízení, bude se jednat o výnos, který se zaúčtuje na účet 666 – *Výnosy z krátkodobého finančního majetku*.

Výpočet změny reálné hodnoty:

Pořizovací cena	
Cena pořízení	105 000
Poplatek za zprostředkování	3 000
Celkem	108 000
Změna reálné hodnoty	
Reálná hodnota	110 000
Rozdíl = 110 000 – 108 000	2 000

Reálná hodnota dlužných cenných papírů k datu účetní závěrky zvýšila o 2 000 Kč, jedná se o výnos z krátkodobého finančního majetku.

b) Majetkové cenné papíry k obchodování

U majetkových cenných papírů k obchodování se změna reálné hodnoty projeví buď v nákladech - účet 564 – *Náklady z přecenění cenných papírů* nebo ve výnosech na účtu 664

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

– Výnosy z přecenění cenných papírů souvztažně s účtem 251 – Majetkové cenné papíry k obchodování.

c) Vlastní akcie

Pokud chce podnik snížit základní kapitál, nakupuje vlastní akcie. Důvodem může být např. úhrada ztráty z minulých účetních období nebo snížení příliš vysokého základního kapitálu, který firma nevyužívá. Důvody a způsob snížení základního kapitálu musí schválit valná hromada. (Chalupa, R. a kol., 2011)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

CHALUPA, R. a kolektiv: *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2011*. 9. vydání. Olomouc: ANAG spol. s r. o., 2011. 440 s. ISBN 978-80-7263-650-1.

Doporučené studijní zdroje:

FIREŠ, B.; V., ZELENKA. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

REVENDA, Z. a kolektiv. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vydání Praha: Management Press, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7261-132-4.

NAVRÁTILOVÁ, H., E., SYMONOVÁ a J, SEDLÁČEK. *Finanční účetnictví II*. Masarykova univerzita, 1998 ISBN 8021017449

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

- 1) Uveďte možné způsoby oceňování krátkodobých finančních aktiv.
- 2) Podle jakého kritéria se nakoupené cenné papíry zařadí jako krátkodobý finanční majetek?
- 3) Co je podstatou přeceňování krátkodobých cenných papírů na reálnou hodnotu?

? Úkoly k zamyšlení a diskusi

- 1) Zamyslete se nad tím, kdy bude akcie dlouhodobým finančním majetkem a kdy krátkodobým finančním majetkem?

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad.*
- 2) *Pro zařazení je rozhodující doba držení nebo splatnosti cenného papíru.*
- 3) *Viz výklad.*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 12: Pohledávky a závazky – charakteristika, oceňování

Klíčové pojmy:

pohledávky, závazky, jmenovitá hodnota, opravná položka k pohledávkám

Cíle kapitoly:

- pochopení pohledávek a závazků,
- porozumění významu opravných položek k pohledávkám,
- znalost oceňování pohledávek a závazků.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Pohledávky a závazky – charakteristika a oceňování

V průběhu své činnosti účetní jednotka vstupuje do kontaktu s ostatními podnikatelskými subjekty.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Pohledávky představují zúčtovací vztahy, které vznikají firmě při prodeji zboží, výrobků nebo služeb v případě, že odběrateli je poskytnut obchodní úvěr a bude platit bankovním převodem. Mezi dnem uskutečnění dodávky či poskytnutí služby tedy vzniká časový odstup. Pokud doba splatnosti nepřesáhne období 1 roku – jedná se o pohledávky krátkodobé, se splatností nad 1 rok – pohledávky dlouhodobé.

Závazky firmě vznikají ve vztahu s dodavateli - při nákupu surovin pro výrobu, energií, paliv, hmotného i nehmotného majetku a všech služeb nezbytných pro provozování hospodářské činnosti. Závazek představuje dluh firmy vůči dodavatelům. Mezi placením a dodávkou vzniká časový odstup. Podle doby splatnosti dělíme závazky na krátkodobé (do 1 roku) a dlouhodobé (nad 1 rok).

Oceňování pohledávek a závazků

Podle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb.64 se pohledávky oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při koupi nebo vkladu pořizovací cenou. Přejícné snížení hodnoty pohledávky k rozvahovému dni se zaúčtuje pomocí opravných položek. Např. tehdy, když hrozí nesplacení rizikových pohledávek. Jakmile důvody pro tvorbu opravných položek pominou, opravné položky se zruší. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Pohledávky nakoupené za účelem obchodování s nimi se oceňují reálnou hodnotou. Reálnou hodnotu pohledávky je obtížné zjistit, protože veřejný trh s pohledávkami neexistuje. Nedobytné pohledávky lze odepsat až do výše 100 % jejich hodnoty. Úplně odepsané pohledávky se vyřazují z účetní evidence. V takovém případě se jedná se o trvalé snížení hodnoty pohledávky. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Závazky se oceňují

- při převzetí pořizovací cenou,
- při vzniku jmenovitou hodnotou,
- pokud se při inventarizaci zjistí, že hodnota závazků uvedená v účetnictví se liší od skutečné hodnoty závazků, přecení se závazky touto nově zjištěnou hodnotou.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Pohledávky a závazky vedené v cizích měnách se při jejich účtování přepočítají kursem vyhlášeným ČNB ke dni uskutečnění dodávky či poskytnutí služby (datum zdanitelného plnění), příp. pevným kursem stanoveným ve vnitropodnikové směrnici. Na konci účetního období je povinností každé účetní jednotky všechny závazky a pohledávky přecenit kursem platným k 31. 12. nebo k poslednímu pracovnímu dni v období a zaúčtovat vzniklé kursové rozdíly výsledkové, tj. jako kursový zisk nebo jako kursovou ztrátu. Během účetního období dochází k výkyvu kursů měn, což může způsobit rozdíl v hodnotě závazků a pohledávek a významně tak ovlivnit výsledek hospodaření. (Sedláček, J. a kol., 2005)

Oceňování pohledávek a závazků jmenovitou hodnotou je ověřitelné a průkazné, neboť je podloženo doklady. Problém jmenovité hodnoty spočívá v tom, že nereaguje na změnu tržních cena a změnu kupní síly peněžní jednotky. (Sedláček a kol., 2005)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

SEDLÁČEK, J. a kolektiv: *Základy finančního účetnictví*. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 80-86119-95-5.

Doporučené studijní zdroje:

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

Právní předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? **Otázky a úkoly**

- 1) Vyjmenujte, z jakého titulu mohou pohledávky vzniknout.
- 2) Vyjmenujte různé druhy závazků.
- 3) Jakým způsobem se evidují pohledávky a závazky v cizí měně?

? **Úkoly k zamyšlení a diskuzi**

- 1) Diskutujte o důvodech tvorby a zúčtování opravných položek k pohledávkám.

Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad.*
- 2) *Viz výklad.*
- 3) *Viz výklad.*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Kapitola 13: Komparace jednotlivých metod oceňování

Klíčové pojmy:

historická cena, reprodukční cena

Cíle kapitoly:

- pochopení výhod a nevýhod jednotlivých způsobů oceňování,
- porozumění významu a dopadům oceňování u jednotlivých forem majetku a závazků,
- schopnost rozlišit oceňování u různých druhů majetku.

Čas potřebný ke studiu kapitoly: 4 hodiny

Výklad:

Výhody a nevýhody oceňování v reprodukčních cenách

Oceňování založené na reprodukčních cenách odráží změny tržních cen podnikových aktiv a změnu kupní síly peněžní jednotky. Takový systém poskytuje aktuální a přesné informace všem svým uživatelům.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Díky reprodukčním cenám se podniková aktiva evidují v takové výši, která zajišťuje i v období růstu tržních cen podniku provozovat hospodářskou činnost bez využití dalších finančních zdrojů. Stabilní produkční potenciál a výše podnikových aktiv jsou předpokladem pro provozování ekonomické činnosti v budoucnosti, pro dosahování potřebné výše výsledku hospodaření i zajištění likvidity. V takto nastaveném systému se i odpisy dlouhodobého majetku zjišťují z těchto cen. To znamená, že odpisy z reprodukční ceny jsou vyšší než odpisy počítané z pořizovací ceny, takže umožňují lépe informovat o zdrojích potřebných k obnově majetku. Představuje to prevenci proti finančním problémům s obnovou podnikových aktiv. Výsledek hospodaření - zisk může být rozdělen tak, aby nedošlo k čerpání z majetkové podstaty podniku.

Předpokladem oceňování v reprodukčních cenách je snadná dostupnost těchto cen na trhu aktiv, které je možné získat pouze na dobře rozvinutém trhu. Pokud trh aktiv není dostatečně rozvinutý, nemusí být aktuální cena daného aktiva k dispozici. Problém zajistit spolehlivou tržní cenu může být u specifických aktiv, pro které na trhu aktiv žádná podobná aktiva nejsou. V takovém případě je možné použít zvláštní cenové indexy, které neodpovídají skutečným cenám nebo lze nasimulovat znovuvytvoření aktiva, které na trhu není zcela běžné. Tento postup může být pro podnik administrativně náročný a zjištěná cena také nemusí odpovídat skutečnosti. Informace vykázané z účetnictví nejsou potom přesné. (Fireš, B., 1997)

V případě zásob existuje velmi rozvinutý trh, takže není tedy problém zjistit reprodukční ceny jednotlivých položek. Obchodní firmy mají pro zboží k dispozici ceníky, rovněž pro suroviny a materiál ve výrobních firmách je možné zjistit aktuální ceny. Ceny pro hotové výrobky, nedokončenou výrobu a polotovary se dají zjistit z výsledných kalkulací. Zjistit reprodukční ceny pozemků a budov není problém, protože trh s těmito aktivy je ve vyspělých ekonomikách velmi rozvinutý. Pokud by z nějakého důvodu nebylo možné běžnou reprodukční cenu zjistit, lze využít ocenění na základě znaleckého posudku.

Ocenění standardních strojů a zařízení je možné zjistit z ceníků, v případě použitých strojů a zařízení lze využít cen na rozvinutém trhu. V případě nestandardních strojů a zařízení vyráběných na základě speciální objednávky neexistuje rozvinutý trh a není tedy možné běžné reprodukční ceny zjistit. V takové situaci se cena určí odhadem na základě cen srovnatelných strojů nebo ze skutečné pořizovací ceny upravené cenových indexem. (Fireš, B., 1997)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Zjistit aktuální ceny dopravních prostředků není problém, neboť existuje velice rozvinutý trh. Aktuální cenu obchodovatelných cenných papírů lze získat na burze každý den.

Problematickou a nedořešenou oblastí v oceňování reprodukčními cenami je účtování výnosů vzniklých přeceněním podnikových aktiv. Diskutabilní je, zda tento výnos účtovat výsledkově jako součást výsledku hospodaření daného účetního období nebo jej zahrnout do majetkové podstaty podniku. Názory odborníků se shodují v tom, že pokud podnik vlastní aktiva za účelem provozování ekonomické činnosti, která přináší zisky, měl by být zisk z přecenění považován za součást majetkové podstaty podniku. Zvýšení cen podnikových aktiv představuje nárůst vlastního kapitálu a nemělo by ovlivnit výsledek hospodaření. Naopak, v případě finančních aktiv držených za účelem dosažení zisku by růst jejich cen měl být promítnut do výsledku hospodaření.

Existují různé názory na účtování zisku z přecenění podnikového majetku výsledkově:

- může dojít ke změně struktury podnikových aktiv v důsledku nižších pořizovacích cen některých položek – prostředky získané tímto způsobem jsou považovány za výnos, který je součástí výsledku hospodaření, aniž by se změnil produkční potenciál podniku,
- pokud podnik ukončí svoji činnost a prodá veškerá svá aktiva, není už pro něj uchování produkční schopnosti a majetková podstata podstatná, primárně jsou v tomto případě pro podnik rozhodující prodejní ceny.

Porovnání oceňovacích metod

Lze shrnout, že každá metoda oceňování má své výhody i nevýhody, proto nelze jednoznačně říct, která z metod je lepší. Nespornou výhodou účetnictví vedeném v pořizovacích cenách z pohledu uživatelů účetních informací je průkaznost, snadná ověřitelnost a objektivita vykazovaných dat.

Dokladová ověřitelnost a průkaznost je důležitá zejména pro majitele firem, auditory a daňové orgány při kontrolní činnosti. Nevýhodou historických cen je, že nezohledňují změny cen aktiv a změnu kupní síly peněžní jednotky. Protože tyto ceny neodpovídají realitě a konzervují podmínky, při nichž vznikly, jsou i údaje vykázané v účetních výkazech nepřesné a zkreslené. Za historické ceny lze považovat i vlastní náklady a jmenovitou hodnotu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Nedostatek pořizovací ceny spočívá v jejím sestavení a určení položek vedlejších nákladů, které lze či nelze do ceny zahrnout (nákladové úroky). Dalším problémem je široké spektrum způsobů a doby odpisování dlouhodobého majetku, zpracování kalkulace vlastních nákladů a způsob ocenění zásob vydávaných ze skladu. Výběr příslušné metody vede k rozdílným hodnotám vykazovaných v účetních výkazech.

Hodnoty vykazované v účetních výkazech na základě ocenění v reprodukčních, popř. reálných cenách vychází z aktuálních tržních cen, proto jsou přesné a aktuální. Nevýhodou může být jejich obtížná dostupnost (výjimkou je reálná hodnota cenných papírů, která je běžně dostupná na burze).

Z hlediska průkaznosti, dokladové ověřitelnosti a objektivity je výhodnější metoda pořizovacích cen. Z hlediska přesnosti informací vykázaných v účetních výkazech je lepší metoda reprodukčních cen. Ideální systém oceňování by měl splňovat obě tato kritéria. (Fireš, B., 1997)

Studijní materiály:

Základní literatura:

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

Doporučené studijní zdroje:

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

? Otázky a úkoly

- 1) Vyjmenujte, jaké jsou nedostatky oceňování v historických cenách.
- 2) Existují nějaká úskalí při stanovení pořizovací ceny?
- 3) Proveďte rekapitulaci výhod a nevýhod jednotlivých způsobů oceňování.

? Úkoly k zamyšlení a diskuzi

- 2) Diskutujte o tom, jakým způsobem by se daly nedostatky v oblasti oceňování odstranit.

🔑 Klíč k řešení otázek:

- 1) *Viz výklad..*
- 2) *Viz výklad*
- 3) *Viz výklad..*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace profesního vzdělávání ve vazbě na potřeby Jihočeského regionu
CZ .1.07/3.2.08/03.0035

Použitá literatura

FIREŠ, B.; ZELENKA, V. Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví. 2. vydání Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

STROUHAL, Jiří. Peněžní prostředky a cenné papíry v účetnictví podnikatelů. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 260 s. ISBN 978-80-7357-557-1.

SEDLÁČEK, J. a kolektiv: Základy finančního účetnictví. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 80-86119-95-5.

CHALUPA, R. a kolektiv: Abeceda účetnictví pro podnikatele 2011. 9. vydání. Olomouc: ANAG spol. s r. o., 2011. 440 s. ISBN 978-80-7263-650-1.

KOVANICOVÁ, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. 20. vydání Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

MRKOSOVÁ, J. Účetnictví 2013 učebnice pro střední školy a vyšší odborné školy. Praha: Edika, 2013. Kapitola 1. ISBN 978-80-266-0176-0.

VALOUCH, Petr: Účetní a daňové odpisy 2012. 1. vydání Praha: Grada Publishing, 2012. 144 s. ISBN 978-80-247-4114-7.

KRÁL, B. a kol. Manažerské účetnictví. 3. vydání. Praha: Management Press, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7261-217-8.

NAVRÁTILOVÁ, H., E., SYMONOVÁ a J. SEDLÁČEK. Finanční účetnictví II. Masarykova univerzita, 1998 ISBN 8021017449